

Innspill til Stortinget, v/Helse- og omsorgskomiteen,
fra PsykiskhelseProffene og Forandringsfabrikken

Endringer i pasient- og bruker- rettighetsloven, Prop. 75 L (2016–2017)

Hovedinnspill fra proffene

- Forslaget om mer medvirkning fra barn, er supert!
- Forslaget om å kunne beskytte informasjonen barn deler, er ikke trygt nok som det står nå. Vi ber dere **være så snill** å endre §3-4

Forslaget om mer medvirkning fra barn er supre!

Forslaget som sier barns medvirkning skal bli tydelig i valg av tjenesteform og i hvordan behandling vi skal få, er KJEMPEviktig. Vi vet det vil bety mye for mange barn. Vi proffer sier **TAKK TAKK TAKK** for dette at dette forslaget har kommet. Og ber dere vedta dette, som det står, uansett hva voksne nå mener! Vi vet det bety mye for veldig mange!

§ 3-1 første og andre ledd skal lyde:

Pasient eller bruker har rett til å medvirke ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester. Pasient eller bruker har blant annet rett til å medvirke ved valg mellom tilgjengelige og forsvarlige tjenesteformer og undersøkelses- og behandlingsmetoder. Medvirkningens form skal tilpasses den enkeltes evne til å gi og motta informasjon. Barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal gis informasjon og høres. Det skal legges vekt på hva barnet mener, i samsvar med barnets alder og modenhet. Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med pasient eller bruker. Det skal legges stor vekt på hva pasienten eller brukeren mener ved utforming av tjenestetilbud etter helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-2 første ledd nr. 6, 3-6 og 3-8.

Forslaget om å beskytte informasjonen fra barn, Er IKKE TRYGT NOK, vi ber dere endre

Det er flott at det nå for første gang er foreslått at informasjonen også de små barna deler med folk i helsesystemene, skal kunne beskyttes. TAKK til helseministeren for dette, det er kjempeviktig at det nå kommer. MEN forslaget som det står nå, er for smalt og avgrenset og vi tror ikke det vil gjøre god nok nytte.

Vi PsykiskhelseProffer har kjent på kroppen hvor viktig det er at helsepersonell må behandle informasjonen vi gir til dem på trygge måter. Veldig mange av oss har mye vondt inni oss, som vi ikke har fått snakket med voksne om. Vi har ikke visst hva som skjer med det vi forteller. De fleste av oss har opplevd at det vi sier, fortelles raskt videre til foreldrene våre eller andre som har omsorg for oss. Mange av oss mista tillit til de som skulle hjelpe allerede da vi var små, fordi voksne snakka med foreldre uten å ha avtalt det med oss. Når denne tilliten er brutt, er den vanskelig å bygge opp igjen. Det har blant annet gjort at flere av oss har lukket oss – og vi har ikke fortalt om mobbing, utrygghet – eller om vold og/eller overgrep til hjelpesystemene. Dette vet ikke de fleste voksne, fordi de vet jo ikke om alt det vi ikke forteller. De fikk heller aldri vite når dette skjedde – at vi lukket oss.

Informasjonen vi barn, helt fra vi er små - deler med de ulike systemene som er ment å skulle være der for barn, må beskyttes klokt og ikke gis videre uten at dette er avtalt med barnet. Oftest forteller vi ikke det vondeste eller vanskeligste først – derfor må det vi sier behandles som perler. Vi eier perlene og de må bare kunne gis videre sammen med oss.

Lovforslag som det står nå, gir mulighet for å holde informasjon tilbake, også når barnet er under 12 år (i § 3-4). Det er så utrolig viktig, og vi er veldig glade for at helseministeren har hørt på oss og vil forandre loven. Men det forslaget dere i Stortinget har fått nå er bare et lite steg. Vi tenker at det ikke er trygt nok.

Vi har prøvd så godt vi kunne, fra hjertene våre og med alle de dårlige erfaringene i kroppen, og sagt til politikerne og departementet at tankegangen her må snus, for at systemene skal oppleves trygge og nyttige for barn og unge. Hovedregelen MÅ være at de som jobber i helsetjenestene må avtale med oss hvordan de kan gi informasjon vi har delt med dem videre, før de gjør det.

Vi ber fra hjertene våre, om at dette blir veldig tydelig i loven. Det vil redde liv, vi lover dere. Det vil gjøre det mulig for mange flere barn og unge å fortelle. Men da kan ikke lovforslaget stå som det står nå. Vi ber dere høre fordi barn og unge over hele Norge sier at dette må forandres. Samtidig vet vi at mange folk som skal jobbe etter disse reglene synes de er veldig vanskelige i dag. PsykiskhelseProffene samarbeider med BUPer ved 11 sykehus over hele landet. I pratene vi har hatt med dem om trygg foreldreinfo sier de loven er vanskelig å forstå. Og da blir det ikke trygt.

FNs barnekonvensjon og Norges Grunnlov sier tydelig at barn har krav på respekt for sitt menneskeverd. Barn har rett til økonomisk, sosial og helsemessig trygghet. Dette er de høyeste lovene i Norge, og de andre lovene må passe med dette. Da må pasient- og brukerrettighetsloven ha tydelige regler om hvordan informasjon fra barn beskyttes. Å beskytte informasjon fra barn er en viktig del av det å beskytte barn. Det har også FNs barnekomite sagt veldig tydelig i en av sine kommentarer:

“De som arbeider i helsevesenet har et ansvar for å behandle helseopplysninger om unge mennesker konfidensielt, i tråd med de grunnleggende prinsippene i konvensjonen. Slik informasjon skal bare formidles videre dersom det foreligger samtykke fra de unge selv, eller i situasjoner der det også er tillatt å bryte taushetsplikten for voksne i samme situasjon.”

(<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barnets-rettigheter/generell-kommentar-4---31-8-09.pdf>).

Kommentarene til FN sin barnekonvensjon SKAL Norge ta hensyn til. Derfor mener vi at Norge gjør alvorlig feil, hvis vi ikke tar hensyn til dem, når det nå skal komme en ny lovparagraf. Regjeringen og departementet har ikke hørt godt nok på dette - og mener det holder med en lov som gjør at helsetjenesten ikke kan gi informasjon til foreldrene eller andre med foreldreansvaret **«dersom tungtveiende hensyn til pasienten eller brukeren taler mot det» (§ 3-4)**.

Forslaget dere har fått til ny paragraf sier samtidig at loven skal være som i dag og at det skal stå:

“Informasjon som er nødvendig for å oppfylle foreldreansvaret, skal likevel gis til foreldrene eller andre som har foreldreansvaret, når pasienten eller brukeren er under 18 år”.

Det er veldig uklart hva dette betyr og vi har opplevd at veldig mye informasjon gis til foreldre “fordi det er nødvendig for å oppfylle foreldreansvaret”. Hvis hele logikken snus blir det tydeligere hvordan helsetjenesten kan jobbe, mener vi.

Barn og unges forslag til ny paragraf

Vi har fått hjelp av noen jurister til å lage forslag til en § 3-4, som bygger på kunnskap fra barn og unge om hvordan det er klokt at tjenestene jobber.

Forslaget fra barn og unge er:

3-4 Informasjon når pasienten eller brukeren er under 18 år

Barn skal alltid få informasjon om egen helsesituasjon. Informasjonen skal tilpasses barnets alder og modenhet.

Før foreldre får informasjon skal barnet bli hørt.

Barn over 7 år må samtykke før foreldre får informasjon. Samtykket må være skriftlig eller journalført. Etter en konkret vurdering, basert på modenhet og alder, må det også samtykkes fra barn under 7 år.

Dersom barnet ikke samtykker, kan foreldrene likevel få informasjon dersom det foreligger tungtveiende grunner til dette.

Har barneverntjenesten overtatt omsorgen for en pasient eller bruker under 18 år etter barnevernloven § 4-6 andre ledd, § 4-8 eller § 4-12, gjelder første til fjerde ledd tilsvarende for barneverntjenesten.

Kjære, kjære dere

Vi ber dere nå ta kunnskapen fra barn og unge på dypt alvor
Og vi ber dere om at den nå helt på orntli blir tatt med, når lovforslagene skal vedtas. Da må § 3-1 vedtas - og § 3-4 forandres!!

Oslo, 25.4.2017

PsykiskhelseProffene v/Anika, Marie Albertine, Julie, Fredrik, Mathilde, Ida
Forandringsfabrikken v/Heidi B. Grande og Marit Sanner

*Hvis dere vil jobbe videre sammen med oss for å få dette riktig vil vi
VELDIG gjerne det. Da kan dere ringe Heidi (97618048) eller Marit
(91196561) i Forandringsfabrikken.*

Om Forandringsfabrikken og PsykiskhelseProffene

Forandringsfabrikken gjennomførte i 2014 en undersøkelse kalt PsykiskhelseProffene. 120 unge med erfaring fra psykisk helsevern deltok, fra Alta i nord til Kristiansand i Sør. Der svarte et klart flertall at psykisk helsevern ikke tar tak i det vanskeligste, det som er vondest inne i oss. Noen hadde gått litt til psykisk helsevern, andre hadde gått til opptil 15 behandlere hver – og de aller fleste hadde ikke snakket med behandleren sin om det vondeste. Løsningen var ofte diagnose og medisin – og der stoppa det. I dag har Forandringsfabrikken snakket med mer enn 300 PsykiskhelseProffer. Kommentarene til dette forslaget bygger på hovedsvarene fra disse barna og ungdommene. Deres viktigste innspill er at helsetjenesten må samarbeide med barn og unge for at hjelpen barn og unge får skal være god og nyttig, og for at det skal være trygt for barn. Dette gjelder i møte med alle helsetjenester, både når et barn kommer med vondt i kroppen til en lege og når et barn kommer med vondt i hjertet til en psykolog.